

Általános útmutató

1. Jó megoldásként csak a Javítási-értékelési útmutatóban megadott megoldások fogadhatók el.
2. Minden jó megoldás 1 pontot ér.
3. Ha a vizsgázó egy kérdésre több választ ad, akkor sem adható pont, ha a jó válasz is közte van.
4. Fél pont és többletpont nem adható.
5. Az egyes vizsgarészekben a kérdések száma nem mindig egyezik meg a vizsgapontok számával, ezért helyenként átszámításra van szükség. A vizsgapontok kiszámításához használja a Javítási-értékelési útmutató táblázatait!

Olvasott szöveg értése

Általános útmutató

Az elérhető maximális vizsgapont: 33.

Az elérhető maximális dolgozatpont: 28.

A dolgozatpontok vizsgapontokká való átalakítása az alábbi táblázat szerint történik:

dolgozatpont	vizsgapont
28	33
27	32
26	30
25	29
24	28
23	26
22	25
21	24
20	23

dolgozatpont	vizsgapont
19	22
18	21
17	20
16	18
15	17
14	16
13	15
12	13
11	12

dolgozatpont	vizsgapont
10	11
9	10
8	9
7	8
6	7
5	5
4	4
3	3
2	2
1	1

Részletes útmutató

1. feladat

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
I	E	C	A	H	F	B	J	D

2. feladat

10. Naskiĝlando	Finnlando
11. Naskiĝjaro	1897
12. Studoj	baza meza supera
13. Sporto	kurado
14. Profesio (krom la sporto)	komercisto
15. Karaktero 1.	serioza
16. 2.	neparolema (donacema)
17. Sportsukcesoj 1.	24 oficialaj kaj 36 neoficialaj mondrekordoj
18. 2.	9 oraj medaloj en Olimpiaj Ludoj
19. Sportisto de la jarcento	en la jaro: 1997 elektita de: Time
20. Statuoj en urboj	en Helsinki kaj Turku

3. feladat

	V	F
21.	x	
22.		x
23.	x	
24.	x	
25.		x
26.	x	
27.	x	
28.	x	

Nyelvhelyesség

Általános útmutató

Az elérhető maximális vizsgapont: 18.

Az elérhető maximális dolgozatpont: 26.

A dolgozatpontok vizsgapontokká való átalakítása az alábbi táblázat szerint történik:

dolgozatpont	vizsgapont
26	18
25	17
24	17
23	16
22	15
21	15
20	14
19	13
18	13

dolgozatpont	vizsgapont
17	12
16	11
15	11
14	10
13	9
12	8
11	7
10	7
9	6

dolgozatpont	vizsgapont
8	5
7	5
6	4
5	3
4	3
3	2
2	1
1	1

Részletes útmutató

1. feladat

1. miaj
2. min
3. prosperi
4. estas
5. poemojn
6. volonte
7. lingvo
8. popularajn
9. preciza
10. aperigos

2. feladat

11.

d	a	f	g	c	b	h	e
---	---	---	---	---	---	---	---

12.

a	d	c	e	b
---	---	---	---	---

13.

d	b	a	f	c	e
---	---	---	---	---	---

14.

c	b	d	e	a
---	---	---	---	---

15.

c	e	d	b	a
---	---	---	---	---

16.

d	b	c	f	a	e
---	---	---	---	---	---

17.

c	a	e	b	f	d
---	---	---	---	---	---

3. feladat

18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.
b	d	d	c	a	b	c	b	d

Hallott szöveg értése

Általános útmutató

1. Helyesírási és nyelvhelyességi hibáért nem vonunk le pontot.

2. Az elérhető maximális vizsgapont: 33.

Az elérhető maximális dolgozatpont: 22.

A dolgozatpontok vizsgapontokká való átalakítása az alábbi táblázat szerint történik:

dolgozatpont	vizsgapont
22	33
21	32
20	30
19	29
18	28
17	25
16	24
15	22

dolgozatpont	vizsgapont
14	20
13	18
12	17
11	15
10	13
9	12
8	11
7	9

dolgozatpont	vizsgapont
6	8
5	7
4	5
3	4
2	3
1	1

Részletes útmutató

1. feladat

1. serpentojn
2. Suda Ameriko / Sud-Ameriko
3. (suspektindan) bruon
4. multkolora (bunta)
5. du
6. en safaria parko

2. feladat

7. la nomo Talento ne signifas, ke nur talentuloj ~~rajdas stulte~~ / *rajtas studi* en la lernejo
8. oni *retrovu al ili* / ~~eltrovu iliajn~~ kaŝitajn talentojn
9. ekde la *unua instruvaro la sesjaraj* / ~~nuna instruvaro la sepjaraj~~ gelemantoj lernas Esperanton
10. eksterlanda instruisto ~~uzata ankaŭ post~~ / *uzanta en, antaŭ kaj post* la lecionoj nur Esperanton
11. due, oni *psike ne plu timas* / ~~oni fizike ne plu fidas~~ je fremdaj lingvoj
12. En tiu lernejo la gelemantoj lernas ~~unu/du~~ / *tri* fremdajn lingvojn.
13. Matematikon ili lernas en la ~~japana/franca~~ / *hungara kaj en Esperanto*.

3. feladat

14. mi sukcesos/povos kaŝkopii ĝin
15. la instrusitino perdos ie la foliojn
16. ŝi kompatos min
17. ŝi ne informos pri tio miajn gepatrojn
18. mi ne ribelos kontraŭ la puno
19. ili denove permesos al mi rigardi televidon
20. mi (re)iros hejmen
21. mi ne mortos pro malsano
22. mi savos mian vivon kaj restos hejme

Az elhangzott szövegek

1.

Unu el la plej danĝeraj profesioj estas certe tiu de poŝtisto. Kial? Unutage la kunlaborantoj de la Tel-aviva ĉefpoŝtejo travivis kelkajn malplezurajn horojn, kiam ili ektrovis en unu el la sendaĵoj – tri krokodilojn! Verdire ili ne estis grandaj, plenkreskaj krokodiloj, nur junaj krokodiletoj, tamen neniuj plezuro! Des pli, ke unu tagon antaŭ tiu surprizo ili jam ricevis poŝtpaketon, ankaŭ el Suda Ameriko, el kie rampis kelkaj serpentoj kaj ilin poste dum multaj

horoj serĉis speciale invitita serpent-kaptisto. Ĉi-foje la bravaj poŝtistoj ne atendis longe kaj tuj kiam ili ekaŭdis la suspektindan bruon el la sendaĵo, rapide vokis helpon. Kiam oni malfermis la paketon, unue forfalis el ĝi multaj sudamerikaj ekzotikaĵoj kaj en la fino – malgranda multkolora saketo. Ĉiuj streĉe atendis. La invitita kaptisto malfermis la saketon kaj el ĝi elgrimpiis du ĉarmaj krokodiletoj. La tria estis jam morta. La kompatinda besteto ne eltenis la longan aviadilan vojaĝon.

Ĉiuj vivantaj rampuloj estis donacitaj al la safaria parko en Ramat-Gan. Sed la poŝtistoj ne trankviliĝis. Ĉu sekvontfoje iu sendos al ili elefantidon?

Juna Amiko 94/1.

2.

En Budaörs, antaŭurbo de la hungara ĉefurbo, ekzistas lernejo, kies nomo estas Talento. La nomo Talento ne signifas, ke nur talentuloj rajtas studi en la lernejo. Male, la gvidantoj kredas, ke ĉiu ordinara infano povas ekesti sufiĉe bona talentulo kaj eĉ geniulo, kondiĉe, ke oni eltrovu iliajn kaŝitajn talentojn kaj ili estu ankaŭ bone gvidataj. Do, en tiu lernejo oni akceptas tute ordinarajn infanojn, sed okazas komence psikologiaj ekzamenoj.

Ekde la unua instruaro la sesjaraj gelemnantoj lernas Esperanton kiel la unuan fremdan lingvon. La kvinjara sperto jam montris, ke ili, post unujara lernado (sub gvido de eksterlanda instruisto uzanta en, antaŭ kaj post la lecionoj nur Esperanton) pli-malpli bone povas esprimi sin, kaj en la mezo de la dua jaro ili flue parolas Esperanton.

Ekde la tria instru-jaro, la gelemnantoj eklernas la francan, kiel la duan fremdan lingvon, sur la bazo de la jam lernita unua fremda lingvo. La infanoj rapide progresas, ĉar unue ekzistas inter la du lingvoj multaj similaĵoj kaj komunaj kaj due, oni psike ne plu timas je fremdaj lingvoj. Ekde la sesa lerno-jaro oni planas ekinstrui la trian fremdan lingvon.

Krom la kutimaj hungaraj studtemoj, oni donas apartan atenton al matematiko. Oni uzas la tradician japanan kalkulilon, sorobanon – oni instruas tiun temon kaj en la hungara kaj en Esperanto. En la unua lerno-jaro infanoj tiom rapide povas kalkuli enmense, sen uzo de papero kaj plumo, ke oni ne povas ne esprimi sian miron.

Juna Amiko 94/4.

3.

Mi timas. Ekzistas du eblecoj. Aŭ morgaŭ ni skribos ekzamenon pri matematiko, aŭ ne. Se ne, *estos ĉio en ordo*. Se ni ĝin skribos, ekzistos du eblecoj. Aŭ mi ĝin kopios de mia najbaro kaj mi ricevos bonan noton, aŭ ne estos ebleco kaŝkopii ĝin. Se mi kaŝkopios ĝin kaj ĉio bone finiĝos, *ĉio estos en ordo*. Se mi ne sukcesos kaŝkopii ĝin, ekzistos du eblecoj. Aŭ la instruistino perdos ie la foliojn, aŭ, bedaŭrinde, ne perdos ilin. Se ŝi perdos ilin, *ĉio estos en ordo*. Sed se ŝi ne perdos ilin, ekzistos du eblecoj. Aŭ ŝi kompatos min kaj ne donos al mi malbonan noton, aŭ ŝi ne kompatos min. Se ŝi kompatos min, *ĉio estos en ordo*. Sed se ŝi ne kompatos min kaj donos malbonan noton, ekzistos du eblecoj. Aŭ ŝi informos pri tio miajn gepatrojn, aŭ ili ekscios nenion. Se la gepatroj tion ne ekscios, *ĉio estos en ordo*. Sed se ili informiĝos pri tio, tiuokaze ekzistos du eblecoj. Aŭ ili batpunos min kaj malpermesos al mi televidi, aŭ ili ne batos, nur riproĉos min. Se ili nur riproĉos min, *ĉio estos en ordo*. Sed se ili malpermesos al mi televidi, ekzistos du eblecoj, aŭ mi akceptos tion, aŭ mi ribelos. Se mi akceptos la punon, *ĉio estos en ordo*. Sed se mi ribelos, ekzistos denove du eblecoj. Mi forkuros nokte el la domo kaj noktomeze telefonos al la gepatroj kaj demandas, ĉu ili ŝanĝis sian opinion. Se ili ŝanĝis sian opinion kaj denove permesos al mi televidi, *ĉio estos en ordo*. Sed se ili ne ŝanĝis opinion, estos du eblecoj. Aŭ mi revenos hejmen aŭ mi tranoktos ie ekstere. Se mi revenos, *ĉio estos en ordo*. Se mi tranoktos ekstere, ekzistos du eblecoj. Aŭ en la nokto estos malvarme kaj mi malvarmumos, aŭ mi transvivos la nokton sana. Se mi transvivos la nokton sana, *ĉio estos en ordo*. Se mi malvarmumos, ekzistos du eblecoj. Aŭ mi reiros hejmen kaj pardonpetos, aŭ mi restos plu ekstere. Se mi reiros, *ĉio estos en ordo*. Se mi restos ektere, ekzistos du eblecoj. Aŭ mi resaniĝos aŭ la malsano mortigos min. Se mi

resaniĝos, *ĉio estos en ordo*. Sed la malsano povos mortigi min. Tial ekzistas du eblecoj. Aŭ morgaŭ mi vizitos la lernejon, aŭ mi ne vizitos ĝin. Se mi ne vizitos ĝin, mi savos mian vivon kaj *ĉio estos en ordo*. Sed se mi vizitos la lernejon, ekzistos du eblecoj. Aŭ ni skribos ekzamenon pri matematiko, aŭ ne. Se ne, *ĉio estos en ordo*. Sed se ni skribos ĝin, tiam ekzistos du eblecoj...

Juna Amiko 2002/12.

Íráskészség

Általános útmutató

Az írásfeladatok értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák segítségével történik. Ez az értékelési eljárás meghatározott értékelési szempontokon, valamint az egyes szempontokhoz tartozó szintleírásokon alapul. Mindegyik írásbeli munkát e szempontok segítségével kell értékelni oly módon, hogy a dolgotat minden egyes értékelési szempontnál újra kell olvasni.

Ezen értékelési eljárás további sajátossága, hogy a szintleírások a nyelvi teljesítményt értékelő szempontoknál nem tartalmaznak hibaszámokra vonatkozó utalásokat, valamint nem osztályozzák előre az egyes hibatípusokat a hibák súlyossága alapján. Ennek oka az, hogy az egyes nyelvi hibák súlyosságát (értelemzavaró vagy nem értelemzavaró hiba) csak az adott szöveggörnyezet figyelembevételével lehet megállapítani.

A javítás alapelvei

1. Az adott szinten bizonyos lexikai egységek és nyelvtani struktúrák produktív használata nem várható el a vizsgázótól. Az ilyen típusú hibákat az értékelésnél nem kell figyelembe venni.
2. Az ismétlődő hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni.
3. A dolgotat akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó kevesebbet vagy többet ír a megadott szöveghossznál.
4. Fél pontok és jutalompontok nem adhatók.
5. A javító tanár szöveges értékeléssel is kiegészítheti a pontozásos értékelést.

1. feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról

Értékelési szempontok	Pontszám
Tartalom és szöveghossz	5 pont
Nyelvhelyesség	5 pont
Összesen	10 pont

Amennyiben a dolgotat a *Tartalom és szöveghossz* szempont alapján 0 pontos, akkor az összpontszám is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom és szöveghossz

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- megfelelően dolgozta-e ki a témát
- megfelelő hosszúságú szöveget hozott-e létre.

A tartalmi teljesség megítélésénél az a döntő, hogy a vizsgázó közli-e az adott szituációban lényeges információkat. Egyes vizsgafeladatoknál a tartalom értékelésénél a segédanyag tartalmi információi is irányadóak lehetnek. Ekkor azt is figyelembe kell venni, hogy a

vizsgáló írásműve nem tartalmaz-e sokkal kevesebb információt, mint a segédanyag. Amennyiben azonban a feladat nem tartalmaz erre vonatkozó utasítást, akkor nem kérhető számon a vizsgálón az összes segédanyagban megjelenő információ.

A dolgozat tartalmi szempontból megfelelő abban az esetben is, ha a vizsgáló a megadott témáról nem személyes vonatkozásban, hanem általánosan, de a kommunikációs cél(ok)nak megfelelően ír.

A nyelvi okokból érthetetlen szövegrészeket a *Tartalom* szempontnál nem lehet értékelni. Ez vonatkozik a megadott szövegből értelem nélkül lemásolt és rossz nyelvi környezetben használt szövegrészekre is. Az ilyen típusú hibákat figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is. El kell fogadni azonban az olyan szövegrészeket, amelyeket a vizsgáló a segédanyagból vett át és jó nyelvi környezetben használ.

Amennyiben a vizsgáló olyan információt közöl, ami nem magyar anyanyelvű olvasó számára nem értelmezhető, a tartalom kidolgozása nem tekinthető teljesen megfelelőnek.

Nyelvhelyesség (szókincs, mondattan, alaktan, helyesírás)

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgáló által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak
- megfelel-e a szóhasználat a középszintű érettségi vizsga követelményeinek
- megfelel-e a vizsgáló által létrehozott szöveg a mondattan, az alaktan és a helyesírás normáinak.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, vagy ha a nem magyar anyanyelvű olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

Javítási jelrendszer

A hibákat a lap jobb oldalán található sávokban kell jelölni a következők szerint:

1. oszlop:

Tartalom és szöveg hossz

Bekarikázott számokkal jelöljük a teljesen kifejtett irányítási szempontokat. Mínusz jel követi a csak részben kifejtett szempontot.

2. oszlop:

Nyelvhelyesség (szókincs, mondattan, alaktan, helyesírás)

Ny = nyelvhelyességi hiba (lexikai vagy nyelvtani hiba),

H = helyesírási hiba,

É = értelemzavaró nyelvi hiba.

A szövegben használt jelek:

aláhúzás = lexikai, nyelvtani vagy helyesírási hiba,

hiányjel = hiányzik egy szó,

nyíl = szórendi hiba,

aláhúzás_i = ismétlődő hiba.

Az ismétlődő hibákat, valamint az olyan hibákat, amelyeknél az adott nyelvtani struktúra ismerete nem várható el a vizsgálótól, csak a szövegben kell jelölni, a javítószámban nem.

Értékelési skála (középszint 1. feladat)

Tartalom és szöveghossz

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó megfelelően dolgozta ki a témát, és elérte és nem is haladta meg jelentősen a megadott szövegmennyiséget (40–60 szó).	A vizsgázó általában megfelelően tárgyalta a témát, és legalább 30–40 szó hosszúságú szöveget hozott létre.	A vizsgázó csak részben megfelelően tárgyalta a témát, és/vagy a létrehozott szöveg 30 szónál rövidebb.	A vizsgázó nem megfelelően tárgyalta a témát, és/vagy a létrehozott szöveg nagyon rövid. vagy: A vizsgázó más témáról ír.

Nyelvhelyesség (szókincs, mondatn, alaktan, helyesírás)

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a megértést nem zavaró hibát tartalmaz.	A szövegben több hiba fordul elő, a hibák alig nehezítik a megértést.	A szövegben sok hiba fordul elő, a hibák néhány ponton nehezítik a szöveg megértését.	A szöveg a nyelvi hibák miatt nem érthető.

2. feladat

Értékelési szempontok	Pontszám
Tartalom és szöveghossz	5 pont
Szövegalkotás	5 pont
Formai jegyek és hangnem	3 pont
Szókincs, kifejezésmód	5 pont
Nyelvhelyesség	5 pont
Összesen	23 pont

Amennyiben a dolgozat a *Tartalom és szöveghossz* szempont alapján 0 pontos, akkor az összpontszám is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom és szöveghossz

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tért ki, és megfelelően tárgyalta-e azokat
- hogyan valósította meg a kommunikációs célt/célokat
- megfelelő hosszúságú szöveget hozott-e létre.

Egy adott irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető a szintnek megfelelőnek, ha a vizsgázó kitér a megadott szempontra, mondatai minden lényeges információt tartalmaznak, illetve minden lényeges információra rákérdeznek és ismétlésektől mentesek. Amennyiben egy irányító szemponthoz több alpont tartozik, a szempont kifejtése akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó az összes alpontot tárgyalja. Ha a vizsgázó egy irányító szempontra kitér, de mondatai nem tartalmaznak minden lényeges információt, illetve nem kérdeznek rá minden lényeges információra, az adott irányító szempont tárgyalása csak részben megfelelő. Az adott irányító szempont tárgyalása abban az esetben is csak részben megfelelő, ha a vizsgázó más anyanyelvű olvasó számára értelmezhetetlen információt ad meg (pl. az életkor helyett a vizsgázó azt adja meg, hogy tizenkettedikes).

Érdeklődő típusú levél esetén előfordul, hogy a vizsgázónak bizonyos információkra kell rákérdeznie. Ebben az esetben a megfelelő kérdés feltevése azt jelenti, hogy a vizsgázó megfelelően fejtette ki az adott szempontot.

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érthető, azt a *Tartalom* szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az adott irányító szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a *Szókincs*, *kifejezőmód* vagy a *Nyelvhelyesség* szempontoknál.

A segédanyagból átvett szövegrészek esetében úgy kell eljárni, mint az első feladatnál.

Új, azaz nem megadott szempontok értékelésére nincs lehetőség. A dolgozatot akkor is a megadott szempontok alapján kell értékelni, ha a vizsgázó a megadott témáról nem személyes vonatkozásban, hanem általánosan, de a kommunikációs cél(ok)nak megfelelően ír, vagy önmagáról ír, amikor általánosan kellene fogalmaznia.

Szövegalkotás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- logikus-e az irányító szempontok elrendezése és ezáltal a szöveg gondolatmenete
- megfelelő-e a gondolati tagolás, azaz van-e bevezetés, tárgyalás és befejezés
- hogyan használja a vizsgázó a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit (pl. egyszerű kötőszók, névmások).

A *Szövegalkotás* szempontnál a *Tartalom* szemponttól függetlenül kell eljárni és csak a tárgyalt szempontok alapján lehet megítélni a dolgozat felépítését és gondolatmenetét.

A szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit akkor használja helyesen a vizsgázó, ha törekszik arra, hogy egyszerű kötőszók, névmások, határozószók stb. segítségével valódi szöveget hozzon létre. Amennyiben a vizsgázó minden mondatát azonos módon (pl. a „mi“ személyes névmással) kezdi, nem mondható el az általa létrehozott szövegről, hogy abban a mondatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz. Amennyiben a vizsgázó csak azonos szerkezetű egyszerű mondatokat ír, nem kaphatja meg a maximális pontszámot.

Formai jegyek és hangnem

- E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó által létrehozott szöveg megfelel-e a levéllel, mint szövegfajttával szemben állított formai követelményeknek, azaz helyesen tartalmazza-e a dátumot, a megszólítást, az elköszönést és aláírást
- hangneme megfelel-e a címzetthez való viszonyoknak és a közzéadási szándéknak.

Az egyes formai jegyek abban az esetben helyesek, amennyiben a levélírás szabályainak megfelelnek, és illelnek a levél típusához. A csak nyelvtani vagy helyesírási hibát tartalmazó variációk e szempont értékelésénél helyesnek számítanak.

Szókincs, kifejezőmód

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepek és a közzéadási szándéknak
- megfelel-e a szóhasználat a középszintű érettségi vizsga követelményeinek.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető.

A nyelvi hibákat az értékelés során csak egyszer szabad figyelembe venni, azaz a hiba jellegétől függően vagy a *Szókincs*, *kifejezőmód* vagy a *Nyelvhelyesség* szempontnál.

Amennyiben például a vizsgázó helytelen előjárót használ, ezt a hibát csak a *Szókincs, kifejezésmód* szempontnál lehet értékelni. Ha azonban egyáltalán nem használ vonzatot, ezt a hibát csak a *Nyelvhelyesség* szempontnál lehet értékelni.

Azoknál az értelemzavaró hibáknál, amelyek következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetatlenné, és amelyeknél a hiba komplexitása miatt nem leheteldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó, az egyszeri értékelés elve nem érvényes. Az ilyen típusú hibákat tehát mindkét szempontnál értékelni kell.

E szempont értékelésénél a megszólítás és az elköszönés hibáit is figyelembe kell venni.

Nyelvhelyesség

E szemponton belül azt értékeljük, hogy megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondattan, az alaktan és a helyesírás normáinak.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést.

Javítási jelrendszer

A hibákat a lap jobb oldalán található sávokban kell jelölni a következők szerint:

1. oszlop:

Tartalom és szöveghossz

Bekarikázott számokkal jelöljük a teljesen kifejtett irányítási szempontokat. Mínusz jel követi a csak részben kifejtett szempontot.

Szövegalkotás

T = helytelen tagolás

K = kohéziós hiba

Formai jegyek és hangnem

F = hiányzó,

bekarikázott F = meglévő formai jegyek

Hn = nem megfelelő hangnem

2. oszlop:

Szókincs, kifejezésmód

L = lexikai hiba

LÉ = értelemzavaró lexikai hiba.

Kif = kifejezésmódbeli hiba

3. oszlop

Nyelvhelyesség (mondattan, alaktan, helyesírás)

Ny = nyelvhelyességi hiba

H = helyesírási hiba

NyÉ = értelemzavaró nyelvi hiba

A szövegben használt jelek:

aláhúzás = nyelvtani vagy helyesírási hiba,

hullámos vonal = lexikai, kifejezésmódbeli hiba

hiányjel = hiányzik egy szó,

nyíl = szórendi hiba,

aláhúzás_i = ismétlődő hiba.

Az ismétlődő hibákat, valamint az olyan hibákat, amelyeknél az adott nyelvtani struktúra ismerete nem várható el a vizsgázótól, csak a szövegben kell jelölni, a javításávban nem.

ESZPERANTÓ NYELV – 1. MINTASOR
KÖZÉPSZINT
JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

Értékelési skála (középszint 2. feladat)

Tartalom és szövegössz

5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
<p>A vizsgázó öt irányító szempontot dolgozott ki megfelelően. A vizsgázó a kommunikációs célokat megfelelően valósította meg. A megadott szövegösszesség keretei között maradt (100–120 szó).</p>	<p>A vizsgázó négy vagy három irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. A vizsgázó a kommunikációs célokat többnyire megfelelően valósította meg. Legalább 60–90 szó hosszúságú szöveget hozott létre.</p>	<p>A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. vagy: A vizsgázó egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, és van még olyan irányító szempont, amelyet részben tárgyalt. vagy: A vizsgázó legalább három irányító szempontot tárgyalt részben. A kommunikációs célokat részben valósította meg. 30–60 szó hosszúságú szöveget hozott létre.</p>	<p>A vizsgázó csak egy irányító szempontot sem dolgozott ki megfelelően és nem tárgyalt a többi szempontot. vagy: A vizsgázó háromnál kevesebb irányító szempontot tárgyalt részben. Alapvető kommunikációs célját nem éri el. vagy: A vizsgázó más témáról írt. A dolgozat terjedelme 30 szónál rövidebb.</p>

Szövegalkotás

5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
<p>A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus. A gondolati tagolás megfelelő. A vizsgázó megfelelő nyelvi eszközök használatával valódi szöveget hoz létre.</p>	<p>A szöveg felépítése többnyire logikus. A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra. A mondatok többnyire szervesen kapcsolódnak egymáshoz. A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű.</p>	<p>A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra: hiányzik a bevezetés és befejezés. A szövegszerűség csak nyomokban fedezhető fel. A mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz.</p>	<p>A szöveg tagolatlan és áttekinthetetlen. Az írásmű izolált mondatok halmazából áll. A levél annyira rövid, hogy szöveggként nem értékelhető.</p>

Formai jegyek és hangnem

3 pont	2 pont	1 pont	0 pont
<p>A szöveg formai jegyei teljesen megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyoknak. Helyes a megszólítás, az aláírás, a dátum és az elköszönés.</p>	<p>A szöveg formai jegyei nagyjából megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyoknak. Van helyes megszólítás és aláírás, valamint elfogadható dátum és elköszönés.</p>	<p>A szöveg formai jegyei még megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyoknak. Van helyes vagy elfogadható megszólítás és aláírás.</p>	<p>A szöveg formai jegyei nem felelnek meg a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyoknak. Hiányzik vagy nem elfogadható a megszólítás és/vagy az aláírás.</p>

Szókincs, kifejezőmód

5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
<p>A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. Néhol nem megfelelő a szóhasználat, ez azonban csak kis mértékben nehezíti a mondanivaló megértését.</p>	<p>A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. Többször nem megfelelő a szóhasználat, ami néha nehezíti a mondanivaló megértését. A szókincs korlátai miatt többször lehet szóismétlés.</p>	<p>A szöveget egyszerű szókincs jellemzi. Sokszor nem megfelelő a szóhasználat, ami helyenként jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a mondanivaló megértését. Sok a szóismétlés.</p>	<p>A szövegben felhasznált szókincs szegényes. A nem megfelelő szóhasználat több helyen akadályozza a szöveg megértését.</p>

Nyelvhelyesség

5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
<p>A vizsgázó általában helyesen használja az egyszerű nyelvtani struktúrákat. A szöveg kevés nyelvi hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják.</p>	<p>A vizsgázó több hibával használja az egyszerű nyelvtani struktúrákat. A szöveg több nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják, és/vagy kevés, a megértést nehezítő hiba jellemzi a dolgozatot.</p>	<p>A vizsgázó csak a legegyszerűbb nyelvtani struktúrákat használja. A szöveg sok olyan nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek a megértést nem befolyásolják, valamint több, a megértést jelentősen nehezítő nyelvi hiba fordul elő benne.</p>	<p>A szöveg a nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibák miatt nem érthető.</p>